

Синдикално

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 196 • март 2019 • Година XIX • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

- Најзад повишица!
- Измене и допуне образовних закона
- Семинар сваком члану
- Плата просветна насушна
- Родна равноправност и социјални дијалог

Полако, али сигурно ближи-мо се јубиларном 200-том броју нашег листа којим, сада већ пуних 18 година, информисемо чланство о најважнијим дешавањима у просвети, о активностима нашег синдиката, али и афирмишемо Синдикат образовања Србије. Наравно, јубилеј се мора адекватно и обележити на седници Републичког одбора пред почетак нове школске године.

У протеклих нешто више од месец дана догађаји су се смењивали великом брзином. Испратили смо зиму и дочекали пролеће продуженим распустом због епидемије грипа, који је пореметио и наше састанке које

У међувремену...

редовно одржавамо почетком марта.

Најактуелнији је проблем са процесом умрежавања школа који је започео у многим локалним самоуправама. Још прошле године Републички одбор је донео одлуку да се у рад на умрежавању школа морају укључити и представници репрезентативних синдиката и да су наши представници заправо наши чланови радних подгрупа за технолошке вишкове. Од ресорног министарства смо добили допис у којем пише да законом није прописан састав радних група за умрежавања школа и да се ми као синдикат обратимо директно локалним самоуправама. Дакле, сви наши представници у радним подгрупама по школским управама треба да се дописом обрате свим локалним самоуправама на територији школске управе са захтевом да заједно са осталим синдикатима учествују у процесу умрежавања школа.

Без сумње највећи резултат у протеклом периоду је потписивање Споразума о продужењу ПКУ за основне и средње школе и домовне ученика за наредне три године. Иако је било најава да ће бити измена и допуна овог уговора - нарочито у вези са накнадом за председника синдикатне организације - до тога није дошло и ПКУ са истим текстом важи и

даље, а евентуалне промене у законској регулативи ће иницирати усаглашавање у ПКУ.

Средином марта одржане су и редовне седнице органа синдиката - Надзорног одбора, Председништва и Републичког одбора. На седницама су разматрани и усвојени финансијски документи, План активности за ову годину и донета Одлука о одржавању Спортских сусрета за 2019. годину. За ову годину одлучено је да се Спортски сусрети одрже на Тари уз исте услове и у истом термину као и прошле године. О седницама органа пишемо у овом броју.

С обзиром на то да се ресорна министарства нису оглашавала у протеклом периоду, поново смо тражили да се зараде за запослене у предшколским установама повећају за девет одсто као и запосленима у осталим делатностима у образовању. Овога пута допис смо упутили и председници Владе, а најављене су и тужбе. Иако су представници министарства, који су учествовали на раније поменутих преговорима (крајем јануара,) показали позитиван став према нашем захтеву и добру вољу да се овај проблем реши, по свему судећи мораћемо стално да их подсећамо, јер се још ништа не помера у позитивном правцу.

Опструкција закључења ПКУ за високо образовање се наставља. Током фебруара смо поново добили примедбе разних министарстава које смо, наравно, већ раније усагласили и, како ствари стоје, немамо пуно користи од тога што је наше министарство искрено заинтересовано да се ПКУ потпише када нема довољно јак политички утицај у Влади.

У протеклом периоду није било већих афера у свету просвете, осим проблема у Високој школи у Врању и једној београдској основној школи када се огласио наш министар изјавом да није било сексуалног злостављања ђака те школе.

Као круна свега, Министарство просвете је најавило почетак рада на Стратегији образовања до 2030. године. Наравно и синдикати ће бити укључени у рад на Стратегији, а наша је идеја да се одреди већи тим људи који ће радити на томе и то по делатностима које се обрађују. Тако је за делатност високог образовања у комисији др Дејан Мицковић, за предшколско Новак Катић, за основно и средње Зоран Ивковић, за специјалне школе Павле Радосављевић и други.

ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ

Најзад повишица!

Најновији подаци о исплаћеним платама у Србији за јануар 2019. године показују да је просек исплаћених плата у образовању био 55.776 динара, што је резултат повећања плата у већем делу образовног сектора за девет одсто, осим за запослене у предшколским установама где је предвиђено повећање зарада за седам одсто

Просек зарада свих запослених био је 54.521 динар, а у јавном сектору 61.542 динар.

Б. В.

Одржане седнице органа Синдиката

Током марта одржане су редовне седнице Надзорног одбора, Председништва и Републичког одбора СОС. Седница НО одржана је 15. марта у Београду, а разматран је Финансијски извештај РОС и Фонда солидарности за 2018. годину и Финансијски план за 2019. годину. Одбор је констатовао да су приходи већи од планираних и да су средства трошена у складу са планом. У извештају је предложио Републичком одбору да се финансијски извештај за 2018. годину и план за 2019. годину усвоје.

Седница Председништва је одржана у уторак, 19. марта у Београду, пре седнице РОС. Разматран је и усвојен Предлог финансијског извештаја РОС и Фонда солидарности за 2018. годину, усвојен Предлог финансијског плана РОС за 2019. годину, разматрана актуелна ситуација у образовању, Предлог правилника о накнади за председнике синдикалних организација у предшколским установама и донета Одлука о одржавању Спортских сусрета СОС за 2019. годину и предложени чланови Организационог одбора.

На претходној седници РОС покренута је иницијатива за израду акта по којем би били утврђени критеријуми за давање накнаде председницима синдикалних организација у предшколским установама, који по важећем ПКУ за предшколце немају право на накнаду као у основним и средњим школама, а да при том воде велике синдикалне организације. Председништво је разматрало предложени текст Правилника и договорено је да се на седници РОС прецизирају поједине одредбе.

За ову годину Председништво је усвојило предлог да се Спортски сусрети одрже у ВУ "Тара" и да ОО буде у истом саставу као и прошле године.

Седница РОС одржана је истог дана у подне. Верификовани су мандати новим члановима РОС Ивици Поповићу из Лесковца и Наску Петрушевићу из Врања. РОС је разматрао и усвојио Финансијски извештај за 2018. годину и Финансијски план за 2019. годину, усвојен је Оквирни план активности СОС за текућу годину, разматран је Правилник о накнади за председнике синдикалних организација у предшколским установама, донета Одлука о одржавању Спортских сусрета СОС за 2019. и изабрани чланови ОО. Чланови РОС су поднели извештаје о раду својих органа у прошлој години.

У вези са Правилником за предшколце у дискусији су дати

предлози који ће бити размотрени на Председништву и укључени у текст Правилника. У плану активности за текућу годину приоритетни су акредитовани семинари за чланове СОС, који омогућавају бодове за стручно усавршавање, закључивање ПКУ за високо образовање и наставак пројекта са шведским синдикатом кроз семинаре.

Овогодишњи Спортски сусрети ће бити одржани, од 12. до 15. септембра, на Тари по истим условима као и у Брзећу.

У вези са учешћем Синдиката у раду на умрежавању школа, до-

говорено је да се наши представници у радним подгрупама обрате свим локалним самоуправама на територији школске управе са захтевом да учествују на састанцима на којима се одређује мрежа школа.

На седници је закључено да се поново упути захтев надлежним министарствима у вези са повећањем зарада за запослене у предшколским установама и да се од Министарства просвете тражи да Синдикат буде укључен у процес интеграције високих школа у академије који је почео.

МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ

СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

РЕПУБЛИЧКИ ОДБОР

11000 Београд, Дечанска 14 б, телефакс 3233-229, жрп. 355-1011175-84; www.sindikat.org.rs

Београд, 11. фебруар 2019.

**ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
ПРЕДСЕДНИЦА АНА БРНАБИЋ**

**МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
МИНИСТАР МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ**

**МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
МИНИСТАР СИНИША МАЛИ**

**МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
МИНИСТАР БРАНКО РУЖИЋ**

Поштовани,

У Министарству просвете, науке и технолошког развоја 25. јануара одржан је састанак са представницима репрезентативних синдиката из области предшколског васпитања и образовања. Састанку су присуствовали министар државне управе и локалне самоуправе Бранко Ружић и представници Министарства финансија.

Тема састанка је била начин финансирања предшколског васпитања и образовања и најављено повећање зарада запослених у предшколским установама. Као што вам је познато повећање зарада у предшколском васпитању је 7%, за разлику од повећања за остале делатности у образовном систему које износи 9%. Сви учесници на састанку су се сложили да је овим учињена неправда и да ће надлежна министарства наћи одговарајућа решења како би се и запосленима у предшколским установама обезбедило повећање зарада од 9%. Такође, договорено је да се у наредних десетак дана наставе преговори са синдикатима.

С обзиром на то да до сада није било позива на преговоре, још једном позивамо Владу Републике Србије и надлежна министарства да својим актима хитно обавезу локалне самоуправе да запосленима у предшколским установама обезбеде повећање зарада за 9%, као што је и за остале делатности у систему образовања.

У супротном Синдикат образовања Србије и запослени у предшколским установама биће принуђени да своја права остваре судским путем, јер је овим прекршен Закон о предшколском васпитању и образовању.

Актуелно

“Семинар сваком члану”

У основним школама “Вожд Карађорђе” и “Светозар Марковић” у Лесковцу, 9. и 10. марта, запослени наставници, стручни сарадници и директори школа са територије Јабланичког округа учествовали су у акцији РЦ СОС Лесковац: “Семинар сваком члану”.

Запосленима је по основу Уговора о пословно-техничкој сарадњи између РЦ СОС Лесковац и “Клетт”, друштва за образовање, понуђен избор 34 програма стручног усавршавања, од којих је сваки запослени могао да одабере један. Након систематизације прикупљених пријава, поменутог викенда ангажовано је тридесетак предавача за реализацију

укупно 24 програма стручног усавршавања, које су запослени одабрали и за које је било могуће формирати макар једну групу.

Највеће интересовање изазвали су семинари “Програм позитивног понашања у школи” под каталожним бројем 72 и “Комуникацијом до успешне сарадње у школи” под каталожним бројем 116, за које је било потребно обезбедити реализацију за укупно осам формираних група. РЦ СОС Лесковац обезбедио је оброк и напитке за све учеснике семинара, реализаторима угодан боравак у Лесковцу и потрудио се да организационо изађе у сусрет свима који су показали интересовање за учењем у овој акцији.

АЛЕКСАНДАР НИЧИЋ

Плата просветна насушна

“Просветни радници се по навички жале на ниске плате и сваког септембра школску годину започињу штрајком” - уобичајена је реченица којом представници медија сликају просветне раднике у јавности, ако већ нема нека грешка која се једва дочека да се докаже нешто лоше за шта су свакако криви - ко други - него просветни радници.

Но, током прошле године промењена је до тада важећа и примењена нова методологија рачунања просека плата које ста-

тистика месечно објављује. И - гле чуда, просек плата запослених у образовању нагло је скочио изнад просека који су остварили сви запослени. Па сад се жали, поготово кад статистика каже да је образовање плаћено више него што је то плата свих оних који стварају, а не само троше нечије тешко зарађене паре. Немушто образложење из статистике тврдило је да је ово сада тачан податак, јер су обрачувањем сви запослени којима су обрачунати порези и доприноси (плату нису ни морали примити) и да је ово сада тачан податак. То нагло повећање просека десило се и без стварног повећања плата. А види се и из скоро објављених података о просецима плата за целу прошлу годину: просек свих запослених био је 49.650, а запосле-

них у образовању 51.919 динара. Но, у децембру је образовање поустало, а статистика признала: просек децембарске плате свих запослених био је 52.372 динара, а просек у образовању 51.378 динара (нема никаквих награда ни бонуса, па ни више пара).

Једва чекамо да статистика забележи овогодишње повећање плате, можда некако поново прескочимо просек. Али да домаћини 500 евра за запослене са средњом стручном спремом - нема шансе. Наши средње образовани запослени, а њих је бар трећина, на граници су или ту негде око минималца. А они који су носиоци делатности (наставници са завршеним факултетом, мастером итд) и чине две трећине запослених, тек треба да докажу да раде одговоран и тежак посао и да су заслужили тих најмање 500 евра попут оних у јавном сектору који нас чувају. Али, и њих има ко да чува и промовише.

Б. В.

Позив на дружење и надметање

СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

РЕПУБЛИЧКИ ОДБОР

11000 Београд, Дечанска 14/6, тел/факс 3233-229, ж.р. 355-1011175-84; www.sind-obr.org.rs

ПОЗИВ

Позивамо вас да учествујете на **VIII Спортским играма** у организацији Синдиката образовања Србије, које ће се одржати од четвртка 12. до недеље 15. септембра 2019. године на спортским теренима **Војне установа "ТАРА"**.

Пријаве за учешће на играма, подnose се писмено до 1. јула 2019. године према Правилнику игара, на адресу Републичког одбора Синдиката образовања Србије, Дечанска 14/6, 11000 Београд, факсом на број 011/ 3233 - 229 или електронски, на е-mail:

obrazovanje@sindikat.rs или **kampa64@gmail.com**.

Котизација за сусрете износи **7.700,00** динара по учеснику без превоза. У котизацију је урачунат смештај учесника који почиње од четвртка са вечером и завршава се у недељу са доручком, затим осигурање, коктел добродошлице, коришћење терена, просторија и реквизита, услуга судија, ангажовање дежурне лекарске службе, медаље, пехари и свечана вечера. Котизација се уплаћује у четири рате и то: прву рату у висини од **2.000,00** по учеснику уплатити до **1. јула 2019.** године, другу рату у висини од **2.000,00** по учеснику, до **1. августа 2019.** године, трећу у висини од **2.000,00** по учеснику, до **1. септембра 2019.** године а четврту рату у висини од **1.700,00** по учеснику до **13. септембра 2019.** године на рачун Синдиката образовања Србије, број:

330 - 4002025 - 92 са назнаком: **Котизација за VIII Спортске игре.**

Пријаве екипа шаљу се за следеће спортове:

Мушкарци:

- Одбојка (6)
- Баскет (3)
- Мали фудбал (4 + 1)
- Тенис (појединачно)
- Куглање (2)
- Шах (4)
- Стони тенис (2)
- Пикадо (3)
- Надвлачење конопа (6+2)
- Пливање - слободно (појединачно)

Жене:

- Одбојка (6)
- Баскет (3)
- Тенис (појединачно)
- Куглање (2)
- Шах (4)
- Стони тенис (2)
- Пикадо (3)
- Надвлачење конопа (6+2)
- Пливање - слободно (појединачно)

Правилник игара са пропозицијама биће достављен накнадно. За све додатне информације можете погледати сајт Синдиката образовања Србије www.sind-obr.org.rs или се обратити на телефоне **011/3233-229** и **011/3238-764**.

Измене и допуне образовних закона

У “Службеном гласнику РС” бр. 10 од 15. фебруара 2019. године објављени су Закон о изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања, Закон о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању, Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и Закон о изменама и допунама Закона о ученичком и студентском стандарду.

Измене и допуне ЗОСОВ

Изменама и допунама Закона о основама система образовања и васпитања промењен је члан 20. основног текста Закона, односно прецизиран је узраст детета које се, на основу мишљења интерресорне комисије и уз сагласност родитеља, може уписати у развојну групу у предшколској установи, односно у школу за образовање ученика са сметњама у развоју, тако што је прецизирано да се ради о узрасту од три године до поласка у школу.

У члану 43. Закона прописано је да Завод за унапређивање образовања и васпитања, поред постојеће три, у саставу има и четврту организациону јединицу, односно Центар за образовну технологију.

После члана 46. додат је члан 46А, којим се прописују стручни послови које у оквиру поменутог Центра обавља овај Завод.

Прецизирана је одредба члана 51. Закона, односно прецизирано је да министар одлучује о одобравању огледа и да прописује програм огледа на основу стручне процене и преопоруке надлежног савета, односно одговарајуће институције компетентне за предмет огледа, уколико нису подносиоци те иницијативе.

Промењена је и одредба члана 54. Закона којом је прецизирано која установа може да стекне статус ресурсног центра за пружање стручне подршке деци, ученицима и одраслима са сметњама у развоју и инвалидитетом, њиховим породицама и другим образовним и васпитним установама, као и услуге и стручну помоћ коју пружа.

Значајно је измењена и одредба члана 73. Закона. Прецизирано је који се обавезни предметни, изборни програми односно активности оцењују бројчано, односно описно. Такође, прецизирано је да разредни испит полаже ученик који није оцењен из обавезног предмета, изборног програма и активности зато што је изостајао са наставе више од трећине од прописаног укупног годи-

шњег броја часова, те за којег се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на основном нивоу.

У члану 75. Закона прецизирано је да се изборни програм други страни језик оцењује бројчано и улази у општи успех ученика.

Допуњена је одредба члана 78. Закона, односно додат је нови став којим се утврђује да кандидат, који је након завршеног програма обуре стекао јавну исправу о оствареном стандарду квалификације у целини и јавну исправу о оствареном стандарду кључних компетенција за општеобразовни део средњег стручног образовања, има право изласка на завршни испит, односно право на полагање стручне матуре.

У члану 82. Закона прецизиране су термилошке одреднице у погледу врсте приговора на оцену и испит, као и када директор решењем поништава закључну оцену и упућује ученика на полагање испита. Такође, прецизирана је и одредба члана 85. Закона, тачније рокови покетања и застаревања дисциплинског поступка у случају учињене теже повреде обавезе ученика, односно повреде забрана прописаних чл.11-112 Закона, рокови у којима застарева, те да се овај поступак окончава решењем директора.

Допуњена је одредба члана 89. Закона, односно додати су нови ставови 7. и 8. У ставу 7. је појашњено да је установа од националног значаја, установа која остварује изузетне резултате на међународном нивоу, чиме доприноси унапређивању и промовисању система образовања и васпитања Републике Србије. Ставом 8. је посебно наглашено да су установе од националног значаја за Србију Математичка гимназија у Београду и Гимназија “Јован Јовановић Змај” у Новом Саду.

У члановима 120, 121. и 138. Закона, термин “општински савет родитеља” замењен је термином “локални савет родитеља”.

Значајна измена се односи и на одредбу чл. 122. Закона у погледу потребног радног искуства за директора предшколске установе (ПУ), тако што се уместо радног искуства у ПУ прописује радно искуство у установи на словима образовања и васпитања, али и даље стоји битан услов да то лице има стечено одговарајуће образовање за васпитача или стручног сарадника.

Такође, једна од значајних измена односи се на одредбу члана 124. Закона која регулише начин

заснивања радног односа директора. Уместо уговора о правима и обавезама директора, прописано је да орган управљања са директором закључује уговор о раду на одређено време, уколико је у питању лице које се именује у функцију из друге установе. Уколико је за директора именовано лице из реда запослених у тој установи, доноси се решење о његовом премештају на радно место директора које по сили закона замењује одговарајуће одредбе уговора о раду.

У одредби члана 157. Закона проширен је круг лица која у изузетним случајевима могу да изводе образовно-васпитни рад на српском језику у иностранству.

Допуњена је и одредба члана 167. Закона, тако што је прецизирана одредба која се односи на висину отпремнине, на коју запослени има право ако му престане радни однос након што је утврђено да нема психичку, физичку и здравствену способност за рад са децом. Отпремнина, која запосленом у том случају припада, не може бити нижа од збира трећине плате запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код којој остварује право на отпремнину.

Изменама и допунама Закона прецизирани су и подаци ученика који се воде у регистрима запослених и установа, односно прецизиране су одредбе чланова 177, 180, 181, 182, 183 и 184 Закона.

Поред наведених измена, Закон о изменама и допунама Закона о основама образовања и васпитања садржи и самосталне чланове. Пре свега, унета је одредба којом се прописује да је орган управљања установе дужан да радно-правни статус директора усклади са одредбама овог закона у року од 30 дана од дана ступања на снагу. Имајући у виду да је овај закон ступио на снагу 23. фебруара 2019. године, установе су у обавези да уговор о међусобним правима и обавезама директора, замене са новим уговором најкасније до 23. марта 2019. године.

Напомињено да је ових дана Министарство школама доставило налог да ускладе уговоре о правима и обавезама директора са најновијим Изменама и допунама ЗОСОВ до наведеног датума.

Такође, самосталним чланом је прописано да је запослени, који није стекао одговарајуће образовање за извођење наставе и других облика образовно-васпитног рада у школи за ученике са

сметњама у развоју и инвалидитетом, у обавези да у року од четири године, од дана ступања на снагу овог закона, стекне одговарајуће образовање.

Самосталним чланом прописан је и један изузетак од члана 144, става 1. основног текста Закона и то: Изузетно од члана 144. став 1. Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/17 и 27/18 - др. закон) медицинска сестра која је засновала радни однос у установи пре ступања на снагу Закона о предшколском васпитању и образовању ("Службени гласник РС", бр. 18/10, 101/17 и 113/17 - др. закон), може да обавља васпитно-образовни рад у ПУ без лиценце.

Измене и допуне за предшколце

Законом о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању измењена је само одредба члана 6. који уређују евиденцију у смислу да се евиденције о деци, родитељима и деци може водити и електронски, а у циљу усклађивања са Законом о основама образовања и васпитања.

Усаглашавање са ЗОСОВ

Закон о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању донет је у циљу усаглашавања са одредбама закона којим се уређују основе системе образовања и васпитања.

Овим Законом извршена је измена члана 61. Закона, којим се прописује успех ученика и оцена, тако што је, између осталог, прецизирано да се изборни програм други страни језик оцењује бројчано и улази у општи успех ученика.

Извршена је и измена члана 62. и 63. Закона којим се прописује општи успех ученика и владања ученика у циљу усклађивања са новим Законом о изменама и допунама ЗОСОВ.

Такође, измењена је и одредба члана 71. Закона којим се прописује разредни испит, тако што су ближе уређени услови под којима ученик полаже разредни испит из обавезног предмета, изборног програма и активности.

Измењена је и одреба члана 72. Закона којим се прописује поправни испит, тако што је додато да, поред ученика од четвртог до седмог разреда, поправни испит полаже и ученик од другог до завршног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања који на крају другог полугодишта има до две недовољне закључне бројчане оцене, као и да ученик од другог до заврш-

ног разреда основног музичког и балетског образовања и васпитања полаже поправни испит у августовском испитном року.

Такође, измењени су и чланови 81, 82, 84 и 87 Закона којим су детаљније уређене евиденције о ученику, успеху ученика, евиденција о образовно-васпитном раду и вођење евиденције у циљу усклађивања са Законом о изменама и допунама ЗОСОВ.

Овим законом додат је и нови члан 104а, којим се прописује да се успех ученика петог разреда, који су у школској 2018/2019. години започели изучавање изборног програма други страни језик, оцењује бројчано почевши од дана ступања на снагу овог закона. Такође, прописано је да се закључна бројчана оцена овим ученицима на крају провог полугодишта утврђује на основу три бројчане оцене из наведеног програма.

Ученички и студентски стандард

Овим Законом, измењена је одредба члана 3, став 1. тачке 5. и 6. Закона тако што су ближе одређена права ученика у области ученичког и студентског стандарда, односно детаљније су дефинисане додатне активности, а додате су и активности из неформалног образовања.

Дефинисана је боље и одредба члана 4. Закона, која се односи на опште услове за остваривање права у области ученичког и студентског стандарда, а и прецизније је прописано на које се студенте односи остваривање тих права. Наиме, та права односе се на студенте високошколских установа чији је оснивач Република, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе, који су уписани први пут у текућој школској години на студије првог, другог или трећег степена, чије се школовање финансира из буџета Србије и који имају држављанство Србије.

Такође је у члану 10, ставу 1. Закона боље формулисано право на студентски кредит, односно право на студентски кредит има студент који испуњава опште услове из члана 4. овог закона и који је први пут уписан у зимски семестар студија првог степена и који има пребивалиште на територији Србије.

Допуњена је и одредба члана 11. тако што је после става 7. додат нови став 8. којим су ближе утврђени услови за конкурс за доделу стипендија. Тачније, конкурс може да садржи и услове за доделу студентске стипендије за студенте који се школују за обављање недостајућих занимања од нарочитог значаја за одређену школску годину.

Измењена је и одреба члана 12. Закона којим је прописано право ученика и студената на одмор и опоравак, на начин да је реч "опоравак" замењена речима "додатне активности" и прецизиран је начин остваривања права.

Такође, измењена је одредба члана 15, као и назив члана, односно одвојена је одговорност ученика и студената. Додати су нови чланови и то 15-а који прописује одговорност родитеља, члан 15-б који прописује обавезе и одговорности студената у установи и члан 15-в који прописује повреде обавеза ученика. Законодавац је смисао одвајања образложио на следећи начин: ученици су малолетна лица и одговарају по основу дисциплинске одговорности и санкције за њихово непримерено понашање сносене њихови родитељи, односно старатељи, док су студенти пунолетна лица и санкционишу се на основу одредаба прописаних Кривичним закоником Србије.

Извршена је и измена члана 20. Закона, која се односи на делатност установа за смештај и исхрану. Додат је нови став, који дефинише ученички центар на следећи начин: "ученички центар је установа која обезбеђује смештај, исхрану, васпитни рад и одмор са ученицима".

Извршене су и измене члана 45. који прописује вођење евиденција. Измене се односе на прецизирање обавеза установа да евиденцију воде у писменој или електронској форми и да податке уписане у евиденцију по потреби достављају Министарству. Установе ученичког и студентског стандарда дужне су да воде књигу домаћих гостију и књигу страних гостију у складу са законом којим се уређују услови за улазак, кретање, боравак и враћање странаца.

Измењена је и одредба члана 53. Закона, која прописује услове за обављање послова директора установе у циљу усклађивања са одредбама Закона о високом образовању. За директора установе може бити именовано лице које је стекло високо образовање на студијама другог степена или лице које је стекло високо образовање на основним студијама у трајању од најмање четири године по прописима који су уређивали високо образовање до 10. септембра 2005. године.

Додат је и нови члан бр. 59а, којим је прописан састав и именовање чланова стручног актива установе, као и тимови које образује директор установе, а у складу са решењима донетим у важећем тексту ЗОСОВ.

НИКОЛИНА МАЉКОВИЋ

Синдикална права и слободе у БиХ и региону

У Сарајеву је 13. - 15. фебруара ове године у организацији Самосталног синдиката основног образовања и одгоја Федерације БиХ и Фондације "Фридрих Еберт" одржан Округли сто: "Синдикална права и слободе и радно законодавство у области образовања у БиХ и региону".

Циљ одржавања Округлог стола је била размена искуства и доношење закључака поводом остваривања права и слободе синдикалног организовања, као и радног законодавства у образовању, које у многим ситуацијама омета или искључује реализацију загарантованих синдикалних права.

Поред расправе учесника, двадесетак представника свих синдикалних организација образовања из бивше Југославије, реализована је и посета мисије ETUCE у циљу стицања увида у остваривање синдикалних права и социјалног дијалога у БиХ и пружи подршку синдикатима образовања. Чланови мисије били су директорка ETUCE Сузан Флокен, потпредседник ETUCE Бранимир Штрукељ, председница СОС Валентина Илић и Борка Вишић, стручни сарадник у СОС.

На Округлом столу су представљени први резултати регионалне студије "Мапирање изазова у образовним политикама земаља Југоисточне Европе" коју је реализовала организација "Променте". У студији је саопштен преглед развоја и образовних промена у образовним политикама и системима образовања у осам земаља Југоисточне Европе. Најуспешније промене, мерење међународним тестирањима, десиле су се у Словенији, док су остале земље у различитим фаза-

ма и постигнућима у реформи образовних система.

Након завршеног Округлог стола одржана је конференција за медије, на којој су представници синдиката образовања из региона пружи пуну подршку колегама из БиХ.

Сузан Флокен је истакла да Европска унија гарантује слободу синдикалног организовања и деловања, а да је социјални дијалог о најважнијим питањима основни инструмент који функционише и примењује се у ЕУ, а и свим другим земљама које су на путу ка ЕУ.

"Социјални дијалог је један од четири основна стуба социјалне политике ЕУ", нагласила је Сузан Флокен и додала да владе земаља потенцијалних кандидата за ЕУ треба да промовишу дијалог са социјалним партнерима и стварају окружење за подршку демократ-

ским и независним синдикалним покретима.

Током боравка у Сарајеву, чланови мисије су се састали и са потпредседницом Владе БиХ, представницима делегације ЕУ у БиХ, као и представницима Владе Кантона Сарајево где социјални дијалог добро функционише. Председник Савеза самосталних синдиката БиХ Селведин Шаторовић, истовремено и председник синдиката образовања, обавестио је делегацију ЕУ о мерама којима влада БиХ спречава легално функционисање синдиката, као и чињеници да Социјално - економско веће не функционише више од петнаест месеци, да се не утврђује минимална цена рада и да је тиме социјални дијалог потпуно искључен, а легално изабрани представници синдиката онемогућени у свом раду и представљању запослених. **Б. В.**

Европски комитет за високо образовање

Синдикални представници из високог образовања 20 европских земаља су истакли током расправе на редовном састанку Европског комитета за високо образовање (HERSC), одржаном 21 - 22. фебруара у Бриселу, да је сигурност посла веома битна у високом образовању.

На основу Резолуције коју је HERSC предложио Специјалној конференцији ETUCE у Атини, на овом састанку су расправљали о изазовима за очување академске слободе, као и јачању основних вредности у високошколским институцијама широм Европе. Након размене мишљења, учесници су истакли да су главна претња академском особљу несигурни уговори, који спречавају академце да спроводе независна истраживања, као и

да су забринути што финансирање из приватног сектора веома снажно утиче на истраживања која се реализују. Истакли су питање утрошка времена због бирократских обавеза, које их ометају у фокусирању на академски и педагошки рад, као и забринутост због ауторских права на on - line предавања. Да би се борили против таквих претњи, чланови HERSC су предложили конкретне примере индикатора и начина за мерење.

У раду састанка је учествовао представник опсерваторије "Магна карта" Давид Лок, који је чланове обавестио о пројекту чији је циљ да развије приручници који ће помоћи универзитетима у примени и евалуацији њихових кључних вредности. Представник Европске студентске уније је обавестио о раду групе за

праћење Болоњског процеса и посебно нацрту принципа и водича за унапређење социјалне димензије Болоњског процеса. Учесници су обавештени и о изазовима у вези са Европском агенцијом за осигурање квалитета, главним дешавањима у Болоњском процесу, као и активностима у оквиру радне групе за социјални дијалог у високом образовању и Интернационали образовања.

Током састанка, чланови су подржали активности синдиката високог образовања из Летоније и њихове захтеве за унапређење положаја високог образовања, као и француског синдиката у протесту због огромног повећања школарина за студенте који долазе из иностранства.

Д. М.

Време је да се преузме водећа улога!

Синдикати у борби за једнакост, прихватање различитости и укључивање миграната у образовни процес

Редовни састанак Сталног комитета за једнакост (ETUCE Standing Committee for Equality) одржан је почетком фебруара у Бриселу. Поред представника синдиката образовања из Европе, ове године је по први пут, у панел дискусији, учествовала и Pathma Krishnan - регионални координатор за једнакост у региону Азије и Пацифика.

На састанку су, поред извештаја о резултатима пројектних активности у протекле две године, који је поднела Екаторина Ефименко, на дневном реду биле теме посвећене родној равноправности, развоју толеранције и прихватању различитости, као и панел дискусија која се односи на образовање ромске деце, избеглица и имиграната. Закључено је да синдикати имају важну улогу у решавању проблема наведених категорија становништва на глобалном нивоу, која подразумева социјални дијалог са владајућим структурама. На састанку су изнета искуства из различитих земаља које су суочене са приливом великог броја имиграната из различитих говорних подручја. Потврђена је значајна улога формирања интернет мреже и форума који се баве овом проблематиком. Радне групе су дале предлог конкретних активности синдикалних организација у циљу ефективног укључивања у образовни процес деце из наведених рањивих категорија. Став свих учесника скупа је био да су неопходна знатно већа материјална улагања у циљу унапређења инфраструктуре, припреме наставног материјала на различитим језицима и додатне едукације наставног особља.

Посебан значај је дат врло актуелној теми, посвећеној дигитализацији савременог друштва и заступљености

женске популације у сектору информационо-технолозија. Интернационална образовања (ЕИ) је у програму рада за период 2021-2027. као приоритетне активности навела континуиран професионални развој наставног кадра и развој дигиталне писмености. Дигитална трансформација пружа бројне могућности, али доноси и бројне изазове савременом друштву. Подаци из земаља ЕУ указују да су жене у сектору информационо-технолозија још заступљене у малом броју. Alexander Riedl, директор сектора дигиталне технологије Европске комисије, навео је конкретне податке који потврђују да још постоји мали број девојчица које се опредељују за образовање у области информационо-технолозија. Од укупног броја дипломаца само 20% су жене, а од 1.000 оних које су дипломирале на факултету за информационе технологије само њих 24 нађе посао у овом сектору. Тачније речено, у сектору информационо-технолозија од осам милиона запослених само 17% представљају жене. Устаљена традиционална схватања да су одређена занимања предодређена за одређени пол, неопходно је мењати током васпитања и образовања младих људи. Европски центар

за људска права и дигитализацију припремио је бесплатни *online* курс за запослене у образовању - Massive Online Open Course (MOOC), који ће бити доступан у од 29. априла до 9. јуна 2019. Полазници курса имаће прилике да стекну нова знања која се односе на методологију индивидуалног приступа у образовању ученика и студената, преношење елементарних вредности демократског друштва из области људских права и једнаких могућности за све категорије становништва. У оквиру курса биће презентовани позитивни примери из праксе о укључивању миграната у образовни процес и тржиште рада, улози професора, ученика и свих структура друштва које могу имати удела у ефективној инклузији наведене популације у образовни процес.

И овог пута је наглашена значајна улога породице, али и читаве друштвене заједнице у неговању демократских вредности и елементарних људских права уз поштовање и уважавање различитости и одсуство било какве дискриминације. Квалитетно образовање свих је основни предуслов за остварење постављених циљева.

М. МИЛЕНКОВИЋ

Грчки синдикат основног образовања DOE

И петицијом до сталног запослења наставника!

Грчки синдикат основног образовања DOE је упутио писмо са молбом за синдикалну подршку петицији коју су упутили Европском парламенту (ЕП). Петиција број 0580/2018. се односи на уговоре о раду на одређено време грчких наставника. Циљ петиције је да се укаже на пропуст грчке владе која наставнике у основном образовању запошљава по уговорима на одређено време, чиме се неповољно утиче на квалитет образовања. Уместо сталних наставника, они који су ангажовани по уговорима на одређено време немају одговарајућу социјалну заштиту, а нису

запослени за стално чак и када се повремено дозвољава стално запошљавање у основном образовању. Ова ситуација траје већ неколико година, док је последња процедура за стално запошљавање била спроведена 2008. Резултат је десетине хиљада наставника запослених по уговорима на одређено време и то неки више од 15 година. Грчки синдикати, уз подршку својих представника у ЕП сматрају да је тиме прекршена Директива 1999/70/ЕС која се односи на оквирни споразум о уговорима на одређено време и Директива 91/533/ЕЕС о обавези послодавца да информира запослене о условима који се примењују у уговору или односима у запошљавању.

Грчки синдикати додају и да одбијање Владе да са наставницима

закључи уговор о сталном раду такође значи и мању заштиту наставника на одређено време, као и значајну разлику која постоји између оних који имају стални радни однос и оних који су запослени на одређено време. Циљ петиције је да Европски комитет утиче на грчку владу да наставнике ангажоване на одређено време именује у стално запослене, јер је то потребно сектору јавног образовања. Грчки синдикат DOE је обезбедио да се преко линка ЕП намењеног петицијама у подршку укључе колеге из синдиката образовања широм Европе. Подржали смо их и ми, те очекујемо резултате подршке и расправе на седници ЕП.

Б. В.

Саставни део свих тема социјалног дијалога

У Вилнусу је 25 и 26. фебруара одржан други регионални семинар о социјалном дијалогу и родној равноправности, за представнике синдиката образовања махом из Централне и Источне Европе, у оквиру пројекта који финансира Европска комисија, а реализује Европски комитет синдиката образовања. Први семинар је одржан у Риму, а наредни је у Минхену, за различите групе земаља. Фокус пројекта је на оснаживању синдиката образовања да кроз социјални дијалог поставе питање родне равноправности у наставничкој професији.

Учесници семинара су закључили да синдикати образовања треба да родну димензију укључе у све дискусије у социјалном дијалогу.

У раду семинара је учествовало више од 30 представника синдиката образовања из БиХ, Бугарске, Естоније, Француске, Летоније, Литваније, Црне Горе, Пољске, Румуније и Србије. Присутни су имали прилику да размене мишљења са колегама о значајним питањима родне равноправности, као што су хоризонтална и вертикална сегрегација у образовном сектору, изазови баланса рада и живота, јаза у платама и пензијама у наставничкој професији и родно заснованом насиљу на радном месту - кроз панел дискусије, презентације, рад у радним групама и практичним вежбама.

Учесници су изнели примере активности које су њихови синдикати предузимали поводом родне неравноправности употребљавајући инструменте социјалног дијалога, као што је оснивање одељења за родну равноправност унутар синдиката, организовање курсева тренинга и кампања, представљање законодавних предлога и преговарање о колективним уговорима који укључују мере родне равноправности у образовном сектору. Исто тако, учесници су заједничким радом дошли до предлога мера инспиратив-

ног акционог плана, укључујући финансијску подршку за наставнике на почетку каријере, боље при-

навање квалификација за васпитаче у предшколским установама, укључивање права на изузимање из ко-

Хоризонтална и вертикална сегрегација

У оквиру панела о хоризонталној и вертикалној сегрегацији по позиву је учествовала Борка Вишњић, која је истакла да су готово идентични подаци о високом учешћу жена у нижим нивоима образовања и смањивање њиховог учешћа у вишим нивоима образовања, као и у структури чланства нашег синдиката. Она је рекла да су подаци о учешћу жена у чланству и органима синдиката праћени више од десет година, а промене су и резултат активности у реализацији пројекта о родној равноправности, који је указао на проблем и начине његовог решавања. Једна од значајнијих промена је и више мушкараца међу васпитачима у предшколским установама, тако да је СОС једина организација у којој је мушкарац председник Одбора за предшколско васпитање и образовање, уз још два члана Одбора. Но, то још није последица систематске активности на промоцији и подстицању да више мушкараца уписује и завршава школовање за професију васпитача, јер је и код нас, као и у већини земаља, васпитачка професија потцењена и није адекватно материјално вреднована. У вертикалној сегрегацији, очигледна је доминација мушкараца на управљачким позицијама и то их је све више у вишим нивоима образовања. То доводи и до разлике у платама, а потом и разлике у пензијама, наравно, на штету жена. Поштовање законских одредаба о родној равноправности и обавезном проценту жена у неким структурама је довела до већег учешћа жена, али генерално постоји негативан став према квотама.

лективних уговора, подизање свести о радном оптерећењу наставника, реализовање истраживања о додатном неплаћеном раду који раде жене, као и обезбеђивање тренинга за лидерске позиције за жене у образовном сектору и унутар синдиката образовања.

На основу резултата истраживања спроведеног међу синдикатима образовања - члановима ETUCE, истраживач на пројекту Инга Павловаите је истакла да само 60% синдиката имају одељења или особе задужене да се посебно баве питањима родне равноправности и да само 40% синдиката наводи да имају унутрашњу политику родне равноправности на делу. Презента-

цију европског контекста питања родне равноправности дала је Виржинија Лангбак, директор Европског института за родну равноправност (EIGE), са седиштем у Вилнусу, у чијим просторијама је и одржан овај семинар. Она је упознала учеснике семинара са широком лезом студија које су реализовали, о питањима као што је знање наставника о родној равноправности, учешће жена у области науке, технологије, инжењерских наука и математике, затим целоживотног образовања и обуци наставника, са циљем да Европску комисију снабдеју одговарајућим информацијама, како би се могле донети одговарајуће одлуке. Такође, она је истакла да ће се у 2019. индекс родне равноправности концентрисати на тему баланса рада и приватног живота. Госпођа Лангбак је најавила сарадњу са земљама Западног Балкана, што ће такође бити један од приоритета овог Института и позвала наше синдикате на сарадњу.

О специфичним изазовима са којима се суочавају наставници у образовном систему Литваније, учеснице је упознала др Маргарита Јанкаускаите из Центра за унапређење равноправности, као и представници литванских синдиката образовања. Они су истакли снажно присуство родних стереотипа у образовању и друштву у целини, конзервативне ставове родитеља према настави о родној култури, одсуство питања родне равноправности у колективним уговорима, недостатак самопуздања међу литванским наставницама да преузму управљачке позиције.

Закључујући радионицу, Росела Бенедети, председница ETUCE сталног комитета за равноправност, је истакла да синдикати образовања не говоре само у име наставника, већ и свих европских грађана, јер се у свом раду не баве само економским питањима, већ и питањима социјалне кохезије, људских права, равноправности и културног раста који су основа за здраво друштво. Будући да су експерти у социјалном дијалогу и засновани на солидарности, синдикати образовања су укључени у различите облике заступања која теже ка родно равноправнијем друштву и бољој Европи у целини.

Трећи, завршни семинар биће одржан у Минхену током марта, а завршна конференција пројекта у септембру у Букурешту.

Б. ВИШНИЋ

Значај чисте воде за децу

Чиста вода је неопходна за развој деце. Она утољава жеђ, замењује изгубљене течности и не додаје празне калорије у исхрану. Нова истраживања су показала да је вода супериорнија у односу на воћни сок, заслађене напитке и спортске напитке са додатим електролитима као извор хидратације за децу свих узраста и нивоа активности.

Загађена вода је штетна за децу

Иако вода лошег квалитета штети свима, посебно је штетна за децу. Због њихове мање величине, разликује се и начин на који њихова незрела тела реагују и начин на који се многи загађивачи накупљају и задржавају у њиховим ткивима, деца су подложнија болестима од загађене воде него одрасли. Деца млађег узраста чине само 10 одсто светске популације, али она чине 40 одсто оних који пате од физичких болести повезаних са загађеном водом широм света: дијареја, дехидрација, астма, алергије и тровање оловом. Вода која вам изгледа исправно може учинити ваше дете стварно болесним.

Како обезбедити чисту воду за децу?

Осим за бебе у првој години живота, треба настојати да детету пружите воду током целог дана, сваког дана, током целе године. Нажалост, већина ствари које загађују воду су невидљиве голим оком и не утичу на њен мирис и укус. Зато воду треба додатно пречистити, а то се најлакше може постићи Аквафор филтерима за воду. Како је деци потребан извор чисте воде током целог дана није довољно воду филтрирати само у кућним условима већ и у школским установама. Деца у школи проведу 4-6 часова дневно, а за то време је потребно обезбедити им приступ чистој води.

Аквафор фонтане за филтрирање воде су практично и економично решење овог проблема, јер обезбеђују велике количине чисте воде. Капацитет ових филтера је 8.000 литара или 40.000 чаша чисте воде. Након уградње мењају се само филтери.

Улагањем од по 100 - 500 динара (прве године) по ђаку (у зависности од броја ђака у школској установи), деци обезбеђујете довољну количину чисте воде за целу школску годину. Већ следеће године улагање се смањује на 30 - 50 динара по ђаку.

Уградња филтера - фонтана у школама је постала уобичајена пракса у свету, укључујући ЕУ и Русију.

Придружите се и Ви.

АКВАФОР
/спонзорисан текст/

Аквафор

Синдикално
Перо

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ • Телефон: (011)32-33-229 • Тираж: 4000 • www.sind-obr.org.rs • E-mail: obrazovanje@sindikats.rs • Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ • Штампана: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд • Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ • Уредник: САША ЛУКОВИЋ • Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно. ISSN 1451-7574 = Синдикално перо COBISS.SR-ID 120073740

Предшколска установа "Наше дете" у Врању

свим селима у околини егзистирају групе припремног предшколског програма, као и кратки програми намењени деци узраста 3 - 5,5 година. Установа много рачуна полаже на доступности васпитно-образовног процеса за сву децу из града и у том смислу реализује проширен програм у "Дечијем клубу", Градском парку, дворишту Основне школе.

У циљу унапређења квалитета васпитно-образовног рада установа учествује у многим пројектима Министарства просвете и Центра за интерактивну педагогију, па је од 2017. носилац Светосавске награде.

Синдикална организација Самосталног синдиката ПУ "Наше дете" заједно са директорком Весном Терзић успешно преговара, договара и решава постоје-

На основу одлуке Одбора врањске Основне школе у Врању је још 1925.год. отворено прво државно забавиште у згради школе. До одвајања две установе је дошло 1959. када су васпитне групе добиле простор у данашњој улици Цара Душана, где се и данас налази Управана зграда и вртић.

Предшколску установа "Наше дете" данас чини седам вртића у граду, један у Врањској бањи и још један у Кривој Феји. Скоро у

ће проблеме запослених у установи.

Појединачни колективни уговор са локалном самоуправом синдикалне организације су у нашој Установи потписале 23. фебруара 2018. године, чиме су председници СО за обављање функције остварили право на увећану месечну зараду 12 одсто.

Постоји велико разумевање директорке Установе за рад Синдикалне организације у циљу побољшања услова рада и решавања проблема запослених.

ВЕСНА НУШИЋ

/ауторка је васпитач и председник СО/

Представљамо нашу чланицу